АЗӘРБАЈЧАН

АЗӘРБАЈЧАН

ӘДӘБИ-БӘДИИ ЖУРНАЛ

7

1982

НӘБИ ХӘЗРИ

«ИЛЛӘР АСТАНАСЫНДА ДҮШҮНЧӘЛӘР»
СИЛСИЛӘСИНДӘН

ВАГИФИ КӨРДҮМ...

Галхыр Дашалтыдан сәрин думанлар,
Сәһәр... Чыдыр дүзү.
Шуша дағлары.
Сејр елә јамјашыл шеһли бағлары,
Бурда күләјин дә өзкә әтри вар.
Дәрә уғулдајыр,
Мәнсә лал кими...
Нәдир көксүмдәки дөјүнтү, нәдир?

Мешәләр үстүндән сүрүнүб кедир,
Әријир думанлар бир хәјал кими.
Отлар хышылдады бу ара бирдән,
Ешитдим архадан аддым сәсләри.
Бу кәлән ким олар?
Чеврилдим кери,
Бир анын ичиндә галхдым јеримдән.
Көрдүм јахынлашыр
мәнә бир гоча—
Үзүндә тәбәссүм меһрибан, көврәк!
Зол-зол чалмасыны
әсдирир күләк
О бир еһтишамла аддымладыгча.
Аһа, дејән ону
таныјырам мән;
Вурғун атамызын атасыдыр о.
Ше'рин әбәдијјәт нидасыдыр о...
Билсәниз, нә гәдәр бу күн шадам мән.
—Салам, Вагиф ата!
—Хош көрдүк, бала!
Далмысан шаиртәк сән дә хәјала.
Истијди, доғмајды
көзләриндә нур,
Сирли дујғуларла дүшүндүм бу ан:
—Молла Пәнаһ олмур һәр гохујандан
Ахы, һәр јазандан
Вагиф дә олмур.
—Оғул, дағлар уча,
дағлар гәлбидир,
Одур, бизә бахыр бу анда зирвә.
Онунчун учадыр
чаһанда зирвә
Чүнки о дағларын уча гәлбидир.
Вәтәнә бағлыдыр
севкимиз бизим,
Бахма ки, гыш кәлсин,
сојут гар олсун.
Сөзләр ел гәлбинә чығырлар олсун,
Халгын үрәјидир зирвәмиз бизим.
О, санки парлајан
күнәшә дөндү,
Елә исинди ки,
әсрин баһары,
О гәдәр учалды Шуша дағлары
Санки бүтүн Вәтән бурдан көрүндү.

АРАЗ ҮСТӘ КӨЈ ГУРШАҒЫ

Јағыш јағды
    килә-килә,
Көјә зәрли халы сәрди.
Бу саһилдән
    о саһилә
Көј гуршағы ганад кәрди.

О гәлбимдир көјдә санки,
Јаныб елдән-елә чатыр.
Үмидимин једди рәнки
Көјүн једди татындадыр.

Јер меһрибан, көј меһрибан,
Гәлбим әсди сирли сәсдән.
Санки көјләр
    әлван-әлван
Көрпү чәкди Араз үстдән.

Бир сирр учду
    көјлә, јерлә,
Мән дә учдум о саһилә!
Санки рәнкин шәфәгләрлә
Мән говушдум о саһилә.

ПӘРИШАН ГАҒАЈЫ

Саһилдә мән јенә
Гағајы көрдүм.
Мунчуг көзләрилә
Мәни көрдү о.
Көркәми шаһанә
Гағајы көрдүм—
Амма... ахсајараг
Шүтүјүрдү о.

Одур, дараг кими
Пипикләр һача—
Далға әтри кәлди
Бәјаз дөшүндән.
Һамы ләнкәр вуруб
Аддымладыгча
Санки утанырды
О, јеришиндән.
Учду гағајылар
Һарајла, һајла,
Бирдән ганадланды
Пәришан гушум!
...Көјдә гүррәләнди
Өз учушујла,
Јердә јеришиндән
Утанан гушум!

ДҮНЈАЈА КӘЛМӘСӘЈДИМ

Мән кәрәк дүнјадан
Јелтәк әсәјдим?
Севинч дә дүнјадыр,
Һәсрәт дә дүнја!
Әкәр ки, дүнјаја
Мән кәлмәсәјдим,
Һеч нә итирмәзди,
Әлбәттә, дүнја!
Бәс мән?
    Јер үзүнә
        мән кәлмәсәјдим,

Анчаг арзуларда сөнүб кедәрдим.
Өмрүн күндүзүнә
    мән кәлмәсәјдим
Дүнјасыз—
Дүнјаны мән итирәрдим.

ӨЛҮ ДӘНИЗ

Сулар ләнкәр вуруб
Саһилә дәјир.
О чошур...
Амма ки,
    көпүкләнмәјир,
Ағыр далғалары
Елә сәссиздир!
Өлү дәниздир!

Дәнизин нәфәси—
Одлу бир нәфәс
Орда балыг үзмәз,
    јосун да битмәз.
Суларын диби дә
Нә кимсәсиздир!
Өлү дәниздир!

Бахар мә'лул-мә'лул
Боз тајалыглар,
Үзсә дә тојнунда
    бәјаз гајыглар
Суларда ачылан
Гәмли бир издир—
Өлү дәниздир.

Елә фикирлидир,
Гышда, баһарда.
Гонмазлар сулара гағајылар да.
Кәл, онун дәрдини
Гәлбиндә кәздир!
Өлү дәниздир!

Олармы су динсин,
Дили олмасын?!
Дүнјада дәниз дә
    өлү олмасын,
Дәниз тале кими
Бизә әзиздир!
Она демәјин ки,
Ади дәниздир,
О, өлү олса да
Ады дәниздир!

Иорданија.

АЈ БАКЫНЫ КӨРМӘЈӘН

НӘҒМӘ

Далғалар гајалара
    ганад чырпараг кәлир,
Далғалар далға дејил,
    санки уча дағ кәлир.
Билмәзсән хәзри нәдир,
    ја нәдир ләпәдөјән,
Һәлә нә көрмүсән ки,
    ај Бакыны көрмәјән!
Абшеронун баһары
    өз тале баһарымдыр,
Күнәшлә илк өпүшән
    мәғрур буругларымдыр,

Гызыл саһилләрими
кәл сејр елә, көр, бәјән,
Һәлә нә көрмүсән ки,
ај Бакыны көрмәјән.
Доғулдум әфсанәләр,
нағыллар торпағында,
Мәнәм илк шәһәр салан
далғалар гучағында.
Кәлсән әфсанәләрдән
пај аларсан бурда сән,
Һәлә нә көрмүсән ки,
ај Бакыны көрмәјән!

ВАҒЗАЛДА

ГАТАР КӘЛӘНДӘ...

Көрүш...
јаваш-јаваш
кечир анлар да.
Үрәјим сығмајыр нә көјә, јерә.
Санырам дағ бојда
Ағыр гатар да
Бағланыб бу ағыр дәгигәләрә.

ГАТАР КЕДӘНДӘ...

Ајрылыг...
Гөвр едир гәм дә, кәдәр дә.
Гатар,
үз тутмусан,
де һара, инди?
Санырам тәләсән дәгигәләр дә
Бағланыб тәләсән гатара инди.

ГАТАР КЕТДИ...

Гәрибә-гәрибә
дујғуларым вар,
Өзүм дә билмирәм
һеч бу сирр нәдир.
Сәни аста-аста кәтирән гатар
Көрән һара белә тәләсиб кедир?

ИКИ ДАМЛАДА

Ахды, көј дәниздән сеһрли сәсләр,
Көрүшүн бир көзәл меһрибанладыр.
Елә дүшүндүн ки,
о мави көзләр
Мави дәрјалардан ики дамладыр.

Еј дашгын чајлардан сулар ичән дост,
Сандым ки, бу сәһәр арзуна чатдын.
Сән еј дәрјалары
үзүб кечән дост,
Бу ики дамлада бәс нијә батдын?

ЈАЗЫЛМАМЫШ МӘКТУБ

—Мәктуб јазачағам—сөјләдин мәнә,
О ахшам вағзалда
ајрыланда сән.
Сандым, гулаг асыб үрәк сөзүнә,
Сән јазыб гәлбини көндәрәчәксән.
Көзләдим,
көзләрим
јол чәкә-чәкә,

Ахы, көзләдијим бирчә кәлмәди.
Кәлмәјән мәктубу јазмаға бәлкә
Үрәјин кәлмәди, әлин кәлмәди?!

Чыхдым үмид илә
мән гыздан јаза.
Үрәјин дилләнсә
үрәјим дујар.
Бир гәлб јазылмамыш бир мәктуб олса,
Ону ким охујар,
ону ким дујар.

ГӘРИБӘ АДАМ

Мәнә «гәрибәсән»!—Нечә гыз деди,
—Гәрибә олсам да сизинәм—дедим.
Мәним севдикләрим
мәни севмәди,
Ким ки, мәни севди
мән дә севмәдим.

ЗИРВӘЛӘРӘ ЧАТАНДА

Думанлар ичиндән
сыјрылыб кедәр
Дағлар дөшүндәки долама јоллар.
Јашыл мешәләрдән
гыврылыб кедәр,
Галхар зирвәләри салама јоллар.

Көјләрдән учадыр
санки зирвәләр,
Достум, көрмүсәнсә баша дүшәрсән.
Топа булуд галхар,
һарын гар кәләр,
Бир анда баһардан гыша дүшәрсән.

Нә чохдур дүнјада
думдуру көлләр
Тәбиәт мө'чүзә ачандан бәри.
Елә бил саф сулар
бурда һәр сәһәр
Нуруна бојајыр уча көјләри.

БӘ'ЗӘН...

Бә'зән зирвәдәки
булуд кимијәм,
Индичә дүзләрә
енәчәјәм мән.
Бә'зән дәрәдәки
сукут кимијәм,
Индичә туфана
дөнәчәјәм мән.

Бә'зән дәниздәки бир дамлајам да,
Далғадан гүдрәтли бир далғајам да.
Бә'зән гоча гышам,
чаван да јазам,
Гарам—дамлаларым
селә чатмајыб.
Бә'зән милјон илдән
јанан улдузам,
Ишығым торпаға
һәлә чатмајыб.
Бә'зән дағдан ахан
шәлаләјәм мән!
Торпагдан битмәмиш
бир лаләјәм мән.

ШӘҺРИЈАР ҮЧҮН

«Гардашым Нәбијә дејин Хәзәрдән
Чохдандыр хәзријлә әсмәјир нәдән?»
ЧӘНУБ ӘРМАҒАНЫНДАН

Әрјәр Кәпәздә,
Саваланда гар,
Сулар дәрәләри ојадыб кәлир.
Пајызда чәнуба
кедән дурналар
Новрузда тәзәдән ғајыдыб кәлир.
Кәлир, јерә-көјә илһам кәтирир,
Вәтәндән вәтәнә салам кәтирир.
Јурдун сәһәриндә
көзүм вар мәним,
Зүмрүд чәмәнләрдә от дизәчәндир.
Һәр ики саһилли
дүзүм вар мәним,
Мәним астанамдан Тәбризәчәндир.
Чичәкләр бу јерин меһрибаныдыр—
Вәтәнин вәтәнә әрмағаныдыр.
Араза бахарам,
көзләрим долар,
Мән ишыг умарам, шәфәгләр сөнәр.
Бурда ләпәләниб
гајнајар сулар
Чатыб о саһилдә далғаја дөнәр.
О, мәним севкимин кур далғасыдыр,
Вәтәнин вәтәнә нур далғасыдыр.
Күләкләр, бир сирли
һәјат кимисиз,
Ахы, орда көзләр үрәкләр мәни.
Күләкләр, ачылын
ганад кими сиз,
О јерә апарын күләкләр, мәни.
Күләкләр-үрәкләр нидасы кими,
Вәтәнин вәтәнә сәдасы кими.

НИФРӘТӘ МӘҺӘББӘТ

Дедин дүшмәнимә:
—Сән дүшмәнимсән!
Дедин: гәзәб долу бир нифрәтим вар.
Сән ки, дүшмәнимә
белә гәнимсән—
Сәнин нифрәтинә мәһәббәтим вар.

БИР ДОСТ КЕТДИ

(Достум Әнвәрә вида ше'ри)

Бир дост кетди ады галды,
Үрәјинин оду галды
Үрәкләрдә,
Үрәкләрдә.

Бир дост кетди, сөзү галды,
Сөзләрилә өзү галды,
Үрәкләрдә,
Үрәкләрдә.

Бир дост кетди, сәси галды,
Севмәк һәвәси галды
Үрәкләрдә,
Үрәкләрдә.

Бир дост кетди, кәдәр галды,
Әнвәр кетди, Әнҹәр галды,
Үрәкләрдә,
Үрәкләрдә.

Достлар үчүн о дост галды,
Бир тәбәссүм мирас галды
Үрәкләрдә,
Үрәкләрдә.

□